

OEBP 2021-2026 IOED Erfgoed Noorderkempen

Jaaractieplan 2025 over de uitvoering van het onroenderfgoedbeleidsplan

Het actieplan biedt een preliminaire inschatting van de indeling van het werkingsjaar. Doorheen het jaar kunnen acties wijzigen en mede de vooropgestelde timing en de erkenningsvoorwaarden en SWO-doelstellingen die eraan gekoppeld zijn. Het actieplan voorziet bovendien ruimte voor onvoorziene opportuniteiten, die een impact kunnen hebben op het initiële plan van aanpak. Alle wijzigingen als ook nieuwe initiatieven komen uitvoerig en gemotiveerd aan bod in de jaarrapportage.

Jaarrapportage 2024 over de uitvoering van het onroenderfgoedbeleidsplan

De rapportage bouwt voort op het vooropgestelde jaaractieplan en bevat de evaluatie van voorziene en onvoorziene acties, die zich tijdens het afgelopen werkingsjaar aandienen. De rapportage bevat een beknopte en transparante evaluatie van die acties met

aandacht voor de betrokken personen, het proces, de mijlpalen en de beoogde effecten. Die evaluatie kan per actie maximaal één beeld, illustratie, foto of kaart bevatten. Er kan ook verwezen worden naar websites of sociale media ter aanvulling. De rapportage kan vrijblijvend uitgebreid worden met bijlagen (bv. lijsten of folders) of een volwaardig tweede luik met daarin detailbeschrijvingen van de acties, inclusief beeldmateriaal, zolang de essentie duidelijk blijkt uit het eerste deel.

INHOUD

VOORAF	4
SD1: Expertisecentrum	5
OD1: Inventarisatie van erfgoed	5
OD2: Zorgen voor erfgoed	6
OD3: Onderzoeken van erfgoed	7
SD2: Plannen met erfgoed	9
OD1: Opmaak beleidskaders	9
OD2: Herbestemmen van erfgoed	11
OD3: Plannen van beheer	12
OD4: Beschermen van erfgoed	13
OD5: Ruimtelijk plannen met erfgoed	14
SD3: Erfgoedloket	16
OD1: Gefundeerd advies	16
OD2: Begeleiden bij uitvoering	17
OD3: Behoud van collecties	19
SD4: Draagvlak voor erfgoed	20

OD1: Digitaal in de kijker	20
OD2: Ondersteunen erfgoedgemeenschappen	22
OD3: Presenteren van onroerend erfgoed	25
SD5: Verankering IOED	29
OD1: Betrokken bestuur	29
OD2: Uitbouw consultatienetwerk	30
OD3: Dynamische projectvereniging	31
OD4: Vooruitziend beleid	34
EFFECTENLEGENDE	36
VOETNOOT	39

VOORAF

Het beleidsplan 2021-2026 steunt op vijf strategische doelstellingen (SD's), gekoppeld aan een aantal operationele doelen (OD's) om zo de totale werking te omvatten. Na de opsomming van de acties volgt ook nog een korte toelichting per OD.

SD1: Expertisecentrum

OD1: Inventarisatie van erfgoed

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Waardering vastgesteld onroerend erfgoed	Specifiek	Doorlopend	Expertise	Inventarisatie	Kenniscentrum

Specifieke indicatoren: Up to date houden waarderingsfiches en exceldatabase, terugkoppeling resultaten met focusgroep, up to date houden GIS-project, verspreiden resultaten waardering van de regio (infographic), opvolging erfgoedportaal

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Redactie CAI en GGA	Generiek	Ad hoc	Expertise	Inventarisatie	Kenniscentrum

Generieke indicatoren: Aangevulde excel en GIS-polygonen.

<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Thematische inventarisatie	Specifiek	Doorlopend	Expertise	Inventarisatie	Kenniscentrum

Generieke indicatoren: Opvolging lopende trajecten

Specifieke indicatoren: Nulmeting funerair erfgoed. Nieuwe fiches wetenschappelijke inventaris. Infographics waardering.

Toelichting OD1 Inventarisatie van erfgoed

We plannen in 2025 nog geen specifieke inventarisatieacties maar zetten enerzijds verder in op het reeds geïnventariseerde en gewaardeerde erfgoed en bereiden anderzijds de herinventarisatie voor de komende beleidsperiode voor. De waardering van het vastgestelde erfgoed in de regio is afgerond. Daarmee zijn alle in 2019 vastgestelde panden van de 7 aangesloten gemeenten én de 4 grensgemeenten getoetst aan dezelfde parameters om tot een zo objectief mogelijke waardering te komen. We goten de resultaten van 11 gemeenten in een regionaal overzicht. We puren de resultaten en cijfers verder uit en bevragen de heemkringen en andere erfgoedactoren (focusgroep) op nodige aanvullingen.

In het kader van een beleid rond dit niet-beschermd bouwkundig erfgoed (zie SD2 OD1) voor de OEG's startten we in 2023 al de on-boardingprocedure op voor het gebruik van het Erfgoedportaal. Onze 7 IOED-gemeenten namen alle in 2024 het beheer van de inventaris over. We bekijken in samenspraak met de heemkringen en erfgoedonderzoekers met welke testcases van lokale inventarisatieacties van de afgelopen jaren we de wetenschappelijke inventaris aanvullen. In het eerste kwartaal maken we een nulmeting op van de begraafplaatsen in de regio (zie SD2 OD3).

We blijven ontvankelijk voor vrijwilligers die reeds opgestarte inventarisatietrajecten verder zetten, zoals de trafohuisjes, die in de gehele Kempense regio gefotografeerd en geïnventariseerd worden. Voor de CAI of GGA plannen we geen concrete acties in 2025. We volgen wel de studieopdracht op, die gegund werd door Vlaanderen aan verschillende archeologische studie bureaus. De opdracht voor onze regio startte reeds in 2024 en wordt verder opgeleverd in 2025.

OD2: Zorgen voor erfgoed

Actie 2

Aard

Timing

Effect(en)

Congressen en studiedagen erfgoedzorg

Generiek

Ad hoc

Expertise

Netwerk

Kenniscentrum

Generieke indicatoren: Congresbundels

Toelichting OD2 Zorgen voor erfgoed

We blijven actief inzetten op het volgen van opleidingen, studiedagen en workshops om de kennis van de nieuwste ontwikkelingen in de sector bij te schaven. We leggen onze focus vooral op herinventarisatiemethodieken en op erfgoed en energie/duurzaamheid.

OD3: Onderzoeken van erfgoed

Actie 1

Aard

Timing

Effect(en)

Samenbrengen kennis over erfgoed in de ruime regio

Generiek

Doorlopend

Expertise

Kenniscentrum

Inventarisatie

Generieke indicatoren: Literatuurlijst, inventaris bibliotheek, digitale mappen, literatuur, congresverslagen, adressenbestand aannemers.

Specifieke indicatoren: infographic 'Archeologie in de Kempen'

Actie 2

Aard

Timing

Effect(en)

Uitvoeren/begeleiden onderzoek

Generiek

Doorlopend

Kenniscentrum

Participatie

OE-actoren

Generieke indicatoren: Nota, artikel, stageverslag, thesis, blogbericht, GIS-lagen, materiaalstudie

Actie 3

Aard

Timing

Effect(en)

Generieke indicatoren: Lijst van potentiële onderwerpen voor onderzoek in kader van artikel, scriptie of doctoraat

Toelichting OD 3 Onderzoek van erfgoed

Eén van de speerpunten van Erfgoed Noorderkempen is de kruisbestuiving tussen de IOED, de erfgoedcel en onze archiefwerking. We merken dat hierdoor een veel bredere erfgoedwerking ontstaat. Met deze kruisbestuiving willen we erfgoedvraagstukken niet enkel integraal benaderen vanuit de drie onroerenderfgoeddisciplines, maar ook vanuit roerend en immaterieel oogpunt. Erfgoed Noorderkempen komt nog sterker naar buiten als integrale erfgoeddienst, zonder onderscheid te maken tussen de verschillende deelaspecten 'cultureel' of 'onroerend'. We herbekijken in 2025 de vrijwilligerswerking (zie ook SD4 OD2) om de reeds bestaande kennis te valoriseren en onderzoeken hoe we dit in het kader van het komende beleidsplan kunnen inzetten. Via onze website informeren we ook initiatiefnemers rond een goede omgang met het erfgoed. We ondersteunen samen met het onroerenderfgoeddepot Erfgoeddepot Noorderkempen ook verschillende archeologische (synthese)onderzoeken in de regio. Samen met de andere IOED's in de regio brengen we met het project 'Archeologie in de Kempen' statistisch het archeologisch onderzoek van de afgelopen jaren in kaart. Het eigen onderzoek focust dit jaar op de verschillende lopende projecten zoals Modernisme in de Kempen. We streven ernaar om onze kennis rond duurzaamheid en het energiezuinig maken van erfgoed nog steeds uit te breiden.

Net zoals de voorbije jaren staan we open voor stagestudenten van uiteenlopende opleidingen en voor het thesisonderzoek bachelor- of masterstudenten. De laatste jaren krijgen we heel wat vragen van studenten (interieur-)architectuur die op zoek zijn naar een geschikte case voor thesisonderzoeken, vaak modernistische panden. Ook in 2025 volgen we deze vragen verder op.

Het literatuuronderzoek zal zich ook dit jaar toespitsen op de verschillende lopende projecten zoals Modernisme in de Kempen, erfgoed & energie en religieus erfgoed. Ook zal er op beleidsmatig vlak verder aan kennisopbouw worden gedaan in het kader van de beleidsplanning. Het opdoen en delen van kennis trekt zich ook verder in de verschillende (collega)werkgroepen, waarin we participeren (zie ook SD5 OD2).

SD2: Plannen met erfgoed

OD1: Opmaak beleidskaders

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Beleidsvisie niet-beschermd bouwkundig erfgoed	Generiek	Doorlopend	Voorbeeldfunctie	Coöperatie	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Beleidsvoorschriften voor advisering/dossiersamenstelling</i> <i>Specifieke indicatoren: Revisie adviseringsbeleid</i>					
<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Scenario's waardering bouwkundig erfgoed	Specifiek	1ste en 2de kwartaal	Voorbeeldfunctie	Expertise	Draagvlakverbreding
<i>Generieke indicatoren: Beleidsdoelstellingen waardering bouwkundig erfgoed</i>					
<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Regionale Onderzoeksagenda Archeologie	Specifiek	Ad Hoc	Voorbeeldfunctie	Kenniscentrum	OE-actoren
<i>Generieke indicatoren: Methodologische en inhoudelijke richtlijnen en aanbevelingen</i>					
<i>Actie 5</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		

Beleidsvisie handhaving onroerend erfgoed	Specifiek	2e-4e kwartaal	Integraal	Geïntegreerd	Voorbeeldfunctie
---	-----------	----------------	-----------	--------------	------------------

Generieke indicatoren: Beleidsvisie rond handhaving onroerend erfgoed

<i>Actie 6</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
----------------	-------------	---------------	-------------------	--	--

Beleidsvisie religieus erfgoed	Specifiek	Doorlopend	OE_actoren	Interdisciplinair	Voorbeeldfunctie
--------------------------------	-----------	------------	------------	-------------------	------------------

Specifieke indicatoren: Beleidsvisie religieus erfgoed. Verslagen overlegmomenten

Toelichting OD1 Opmaak beleidskaders

De IOED werkt algemene en specifieke beleidsvoorschriften voor advisering uit bij dossiers waarin niet-beschermd erfgoed betrokken is. We finaliseren samen met Turnhout de beleidsvisie rond gevelrenovatie in de stad, waarbij een visie wordt uitgewerkt met verschillende categorieën van panden waarvoor na-isolatie aan de buitenzijde wel, niet of onder voorwaarden mogelijk is. De stad neemt hierbij ook straatwanden of erfgoedclusters mee, die momenteel niet zijn opgenomen in de inventaris. We bekijken of de inzichten ook toepasbaar zijn in de andere gemeenten van onze regio. We evalueren de adviesverlening van de voorbije jaren en stellen het adviseringsbeleid bij zodat we efficiënter te werk kunnen gaan.

We bekijken op welke manier de resultaten van de waardering en de daaruit voortvloeiende beheerdoelstellingen opgenomen kunnen worden in de meerjarenplannen van onze gemeenten en onderzoeken de optie die onze erkende onroerenderfgoedgemeenten hebben om zelf vast te stellen en voor het toekennen van toelatingsplichten voor niet-beschermd erfgoed. Aangezien 2025 een belangrijk beleidsplanningsjaar is, zullen we voor verschillende aspecten uit het onroerenderfgoedbeleid, samen met onze lokale besturen visiedocumenten en nota's uitwerken die de basis zullen vormen voor het intergemeentelijk beleidsplan, alsook voor de specifieke beleidsplannen van de onroerenderfgoedgemeenten. Hier zal veel focus en tijd in kruipen.

Eén van de nieuwe taken van de erkende onroerenderfgoedgemeenten vanaf 2023 is handhaving bij beschermd erfgoed. We onderzochten in 2024 de toestand van het beschermd erfgoed en werken in 2025 verder samen met de erkende onroerenderfgoedgemeenten en de intercommunale IOK een integrale handhavingsvisie uit. We bekijken hoe we deze visie kunnen omzetten in een gemeentelijk handhavingsprogramma rond onroerend erfgoed met specifieke handhavingsprioriteiten.

In samenwerking met de erfgoedcel werken we in de eerste helft van 2025 verder aan een geïntegreerde beleidsvisie rond religieus erfgoed. Erfgoed Noorderkempen zal lokale besturen en kerkbesturen op aanvraag ondersteunen bij de actualisatie en uitvoering van de kerkenbeleidsplannen en de valorisatie van het religieus erfgoed in de regio. We volgen

herbestemmingsdossiers via onder andere het Platform Toekomst Parochiekerken en Kerkplus mee op en bieden ondersteuning bij nevenbestemmingstrajecten. Verder ondersteunen we religieuze erfgoedgemeenschappen die hun erfgoed willen ontsluiten (zie ook SD4 OD2).

OD2: Herbestemmen van erfgoed

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Herbestemmingsonderzoek religieus erfgoed	Specifiek	Doorlopend	Voorbeeldfunctie	OE-actoren	Interdisciplinair
<i>Generieke indicatoren: Herbestemmingsdossiers, werfverslagen</i>					

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Herbestemmingsonderzoek industrieel erfgoed en omvangrijke (publieke) gebouwen	Specifiek	Doorlopend	Voorbeeldfunctie	OE-actoren	Interdisciplinair
<i>Generieke indicatoren: Herbestemmingsdossiers, werfverslagen</i>					

Toelichting OD2 Herbestemmen van erfgoed

We stimuleren het gebruik van actuele beheer- en onderhoudsplannen en denken we mee in de zoektocht naar een gepaste (her)bestemming voor erfgoedsites. In 2025 begeleiden we verder reeds opgestarte werven zoals de herbestemming van het poortgebouw van het begijnhof van Turnhout en de casco-restauratie van het Hof van Vosselaar. Ook in 2025 gaan de werven van start waarbij twee neoclassicistische herenhuisen worden omgevormd tot meergezinswoning.

Bij herbestemmings- en nevenbestemmingstrajecten van kerken ondersteunen de IOED en de erfgoedcel hun gemeenten waar nodig (zie ook SD2 OD1 en SD4 OD2).

OD3: Plannen van beheer

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Begeleiden opmaak, evaluatie en herziening beheersplan	Specifiek	Ad hoc	Interdisciplinair	Kenniscentrum	Participatie
<i>Generieke indicatoren: Beheersplan, vergaderverslagen</i>					
<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Begeleiden opmaak onderhoudsplan	Specifiek	Ad hoc	Interdisciplinair	Kenniscentrum	Voorbeeldfunctie
<i>Generieke indicatoren: Onderhoudsplan</i>					
<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Begeleiden funerair erfgoed	Specifiek	1e kwartaal en Doorlopend	Interdisciplinair	Coöperatie	Voorbeeldfunctie
<i>Specifieke indicatoren: Strategische en operationele visies begraafplaatsen</i>					

Toelichting OD3 Plannen van beheer

We stimuleren het gebruik van actuele beheer- en onderhoudsplannen. In kader van het handhavingsbeleid voor de onroerenderfgoedgemeenten onderzoeken we de samenwerking met Monumentenwacht. De opmaak van beheersplannen neemt stilaan af. Voor het Erfgoedhuis in Tielen (Kasterlee) is wel nog een beheersplan in opmaak; dit proces volgen we verder op.

Versillende gemeenten werken aan een visie rond hun begraafplaatsen. Voor kerkhoven wordt ontgraving gepland; bij burgerlijke begraafplaatsen is klimaatadaptatie en biodiversiteit een onderzoekspunt. We maken in het eerste kwartaal een nulmeting op van de begraafplaatsen in de regio en adviseren de gemeenten in hun strategische en operationele doelstellingen afhankelijk van het erfgoedpotentieel. Zo begeleiden we o.m. de transformatie van de historische begraafplaats Kwakkelstraat in Turnhout, het kerkhof van de Sint-Quirinuskerk in Vlimmeren (Beerse) en de vergroening van de begraafplaatsen van Oud-Turnhout.

OD4: Beschermen van erfgoed

Actie 1

Aard

Timing

Effect(en)

Opmaak voorstel voor bescherming

Generiek

Ad hoc

Interdisciplinair

Expertise

OE-actoren

Generieke indicatoren: Lijst met potentieel te beschermen items, beschermingsvoorstel of fiche archeologische zone

Toelichting OD4 Beschermen van erfgoed

De IOED volgt haar eigen lijst van beschermenswaardig erfgoed op en werkt ad hoc beschermingsvoorstellen uit.

OD5: Ruimtelijk plannen met erfgoed

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Input beleidsplan ruimte en RUP	Generiek	Ad hoc	Geïntegreerd	Expertise	Geïntegreerd

Generieke indicatoren: Voorschriften voor omgang met erfgoed

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Ontwikkeling Erfgoedlandschappen	Generiek	Ad hoc	Geïntegreerd	Integraal	Geïntegreerd

Generieke indicatoren: Advies en expertise bij cultuurhistorische landschappen Specifieke indicatoren: advies bij strategisch project Aa en ruilverkaveling Rijkvorschel-Wortel

<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Adviseren Gecoro	Generiek	Ad hoc	Geïntegreerd	Expertise	Adviesraad

Generieke indicatoren: Adviezen Gecoro

Toelichting OD5 Ruimtelijk plannen met erfgoed

We stimuleren steeds een proactief erfgoedbeleid voor de gemeenten en de integratie ervan in ruimtelijke planning. De lopende opmaak van de beleidsplannen Ruimte door de provincie en vervolgens ook de gemeenten legt de basis voor wijzigingen in het ruimtelijke beleid, waar erfgoed een essentieel deel van moet uitmaken. Voor de stad Turnhout zetelden we meerdere jaren actief in de GECORO. We kozen ervoor om vanaf 2023 enkel op afroep nog deel te nemen aan de GECORO's van de onroerenderfgoedgemeenten om onze rol als officiële adviesinstanties neutraal te houden. Tegelijk zetten we door deze geïntegreerde aanpak actief in om de erfgoedreflex aan te wakkeren bij de administraties van onze gemeenten.

De Noorderkempen heeft een divers erfgoedpakket, dat nog maar gedeeltelijk juridisch is verankerd. We onderzoeken de opmaak van gemeentelijke erfgoedverordeningen of vaststellingen en de wenselijkheid van Erfgoedlandschappen en Erfgoedrichtplannen. 2025 is een beleidsplanningsjaar, dus we zetten ook maximaal in op het creëren van een erfgoedreflex bij onze aangesloten gemeenten voor de projecten die ze de komende jaren plannen. Een concreet project dat al van start gaat in 2025 is het strategisch omgevingsproject 'De Aa, een stroom van kwaliteit in stad en buitengebied' dat getrokken wordt door Kordia (stadsregio Turnhout). We zullen hen bijstaan bij de erfgoed insteek in dit project. Ook werd er in 2024 al met de VLM overleg gepleegd over archeologie bij de in opstart zijnde ruilverkaveling Rijkevorsel-Wortel. Dit project gaat in de loop van 2025 in uitvoering.

SD3: Erfgoedloket

OD1: Gefundeerd advies

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Vooroverleg bouwheren, ontwikkelaars en studiebureaus	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Integraal	Expertise
<i>Generieke indicatoren: Register van preadviezen</i>					
<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Vooroverleg gemeentebesturen en diensten	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Voorbeeldfunctie	Integraal
<i>Generieke indicatoren: Register van preadviezen</i>					
<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Adviseren vergunningsaanvragen	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Integraal	Expertise
<i>Generieke indicatoren: Register van adviezen</i>					
<i>Actie 4</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Behandelen toelatingen en premieaanvragen	Generiek	Doorlopend	Beoordeling	Voorbeeldfunctie	Expertise

Generieke indicatoren: Register van toelatingen

<i>Actie 5</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Behandelen archeologienota's	Generiek	Doorlopend	Beoordeling	Voorbeeldfunctie	Expertise

Generieke indicatoren: Register van archeologienota's

Toelichting OD1 Gefundeerd advies

Het 'vast' takenpakket dat voortkomt uit de dienstverlening naar de deelnemende gemeenten voor advisering en opvolging van dossiers bepaalt grotendeels de invulling van de actiepunten. We zoeken in voortrajecten samen met eigenaars, architecten en ontwikkelaars enerzijds en gemeentelijke diensten anderzijds naar de gepaste oplossingen om respect voor de erfgoedwaarden en het realiseren van het bouwprogramma te verenigen. Bij officiële adviesdossiers treden we op als externe adviesverlenende instantie. We doen dit maximaal in samenspraak met de andere betrokken diensten, nl. gemeentelijke diensten bij het niet-beschermd erfgoed en de erfgoedconsulenten van het agentschap bij beschermd erfgoed. Specifiek voor de opvolging van het specifiek takenpakket van de onroerenderfgoedgemeenten behandelt de IOED de toelatingsaanvragen en archeologienota's.

OD2: Begeleiden bij uitvoering

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Plaatsbezoek en werfcontrole	Generiek	Doorlopend	Expertise	OE-actoren	Draagvlakverbreding

Generieke indicatoren: Werfverslagen en foto's

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Regie/ondersteuning uitvoering beheer	Generiek	Doorlopend	Expertise	Voorbeeldfunctie	Netwerk

Generieke indicatoren: Vergaderverslagen, nota's en rapporten

Toelichting OD2 Begeleiden bij uitvoering

Voor dossiers van de drie disciplines volgen de erfgoedconsulenten het verloop van werven en werken ook in 2025 op. Sommige dossiers werden de voorgaande jaren al opgestart. Concreet voor landschappelijk erfgoed betreft het onder meer acties rond het beheer van de Konijnenberg in Vosselaar, alsook projecten van Natuurpunt en ANB in Turnhouts Vennengebied in Turnhout en de Liereman in Oud-Turnhout, oa rond beheer van zandwegen. Ook begeleiden we de VLM bij de uitvoering van de ruilverkaveling Rijkvorschel-Wortel.

Voor het bouwkundig erfgoed gaat in Turnhout de restauratie en herbestemming van twee aanpalende herenhuizen van start nl. Huis Van Hal (Patersstraat 24) en Huis Rochus (Patersstraat 26). In kader van het masterplan van het Heilig Graf en de goedgekeurde premie via oproep zal de restauratie van vleugels K en F starten. De in 2024 gestarte werven voor de restauratie van Hofke van Chantraine in Oud-Turnhout (bijzondere premie 2014) en de restauratie en herbestemming van het poortgebouw van het Begijnhof in Turnhout (premie via oproep 2023) worden in 2025 afgerond en volgen we nog verder nauwgezet op. Het betreft telkens werven die samen met de betrokken consulenten van het agentschap opgevolgd worden na een reeds intensief voortraject. In Vosselaar loopt ook de casco restauratie van de Pastorie Het Hof verder. Samen met de consulenten van het agentschap begeleiden we de ontwikkeling van een integrale visie op de site van priorij Corsendonk in Oud-Turnhout.

Turnhout werkte in 2024 een renovatiehandboek uit voor het Begijnhof en de Parkwijk. Voor deze modernistische sociale woonwijk wordt in 2025 en 2026 een wijkrenovatie traject uitgerold. ENK volgt het traject op en adviseert bij de keuzes.

Andere werven en opgravingen worden doorlopend opgevolgd.

OD3: Behoud van collecties

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Deponering collecties	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	Expertise	Inventarisatie

Generieke indicatoren: Inventaris ontvangen collecties

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Ondersteuning inventarisatie collecties	Generiek	Doorlopend	Kenniscentrum	OE-verenigingen	Inventarisatie

Generieke indicatoren: Aangevulde adlibdatabank

Toelichting OD3 Behoud van collecties

We blijven een actieve partner van het Erfgoeddepot Noorderkempen in samenwerking met Musea Turnhout. Via de opvolging van archeologische dossiers begeleiden we studie bureaus of eigenaars naar de deponering van archeologische of bouwkundige collecties in het Erfgoeddepot Noorderkempen en zorgen mee voor de kwaliteitsbewaking van de afdelingen. In 2025 bekijken we samen met Musea Turnhout en de Erfgoedcel of het Erfgoeddepot Noorderkempen kan uitgroeien naar een integraal depot voor alle erfgoed. Naast de vrij klassieke middelen voor ontsluiting (presentaties, rondleidingen, publicaties en workshops) zal in de toekomst verder ingezet worden op hedendaagse media en grotere participatie met vrijwilligers. We werken ook mee aan het publieksproject (zie SD4 OD1).

SD4: Draagvlak voor erfgoed

OD1: Digitaal in de kijker

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>
Digitaal infoloket	Generiek	Doorlopend	Integraal Draagvlakverbreding Kenniscentrum
<i>Generieke indicatoren: Website met up to date informatie, publicaties online</i>			

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>
Erfgoedzorg in de kijker	Generiek	Doorlopend	Draagvlakverbreding Participatie Netwerk
<i>Generieke indicatoren: Communicatieplanning, blogberichten, nieuwsbrieven, socials, foto's in erfgoedbank</i> <i>Specifieke indicatoren: Taakgroep Communicatie, webpagina's rond lopende acties (Archeologie, Friejet op men Keet,..) , communicatieve ondersteuning projecten</i>			

<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>
Erfgoed in kaart	Generiek	Doorlopend	Draagvlakverbreding Participatie Expertise
<i>Generieke indicatoren: Opmaken POI's, publieke kaarten (vb. google maps), opmaak GIS-lagen</i>			

Toelichting OD1 Digitaal in de kijker

Actie 1+2:

Zowel het traject Erfgoed Noorderkempen 2.0 als de nieuwe beleidsprioriteiten vragen een aangepast communicatieplan. In 2025 doen we met de Taakgroep Communicatie al wat voorbereidend werk, maar we voeren nog geen grote wijziging uit aan onze communicatiestrategie. Een aantal zaken pakken we wel prioritair op, zoals het stroomlijnen van onze contacten in een CRM-systeem, een meer eenvoudige wijze om in te schrijven op onze nieuwsbrief en het leren inzetten van de 'Netwerkradar' (d.i. een tool van Contutti, waarmee je vanuit diverse perspectieven verkent welke actoren een rol spelen bij je projecten/acties).

We communiceren laagdrempelig en [regelmatig](#) over de dagelijkse werking van Erfgoed Noorderkempen en over de projecten waarop we inzetten. Iedereen kan vlot online mee volgen. Voor meerjarige trajecten maken we telkens een aparte web/blogpagina aan:

- We zetten het traject rond [Modernisme in de Kempen](#) verder. Het voorjaar van 2025 staat in het teken van Europese (én Kempense) uitwisseling. We dienen samen met onze Europese partners opnieuw onze Creative Europe aanvraag in (zie ook SD4 OD2). De 39e editie van Open Monumentendag heeft als thema naoorlogs erfgoed. Met alle Kempense IOED's en AR-TUR plannen we een focus op het modernistisch erfgoed in de regio. Paradepaardje is de podcast die we samen met Eva Droogmans (Radio 2) over het topic lanceren. IOED De Merode is de trekker van deze podcast, de andere IOED's leveren inhoudelijke, financiële en promotionele steun (zie ook SD4 OD3). We bouwen samen met de Kempense IOED's verder aan een kaart (Google maps), waarop we het modernistisch erfgoed in de Kempen markeren.
- In 2025 laten we 6x nieuwe 'erfgoedambassadeurs' aan het woord in onze '[Friejet op men keet](#)'-reeks. Aan de hand van een interview en enkele sprekende foto's zetten we goede voorbeelden van erfgoedzorg in de kijker, zowel eigenaars van erfgoed als vrijwilligers, die beheer of ontsluiting op zich nemen (zie ook SD4 OD3). Met de Taakgroep Communicatie denken we na hoe we deze interviewreeks nog bekender kunnen maken, bijvoorbeeld door publicatie in gemeentelijke kanalen.
- Archeoloog-vrijwilliger Wim Tiri onthult in zijn blogreeks opnieuw enkele '[ondergrondse geheimen](#)', van kruiken met baarden tot cosmetica uit de VS, allemaal te vinden in Kempense klei en zand. Via de webpagina [erfgoednoorderkempen.be/archeologie-in-de-noorderkempen](#) blijven we berichten over boeiende opgravingen en archeologisch nieuws in onze regio.
- Het [Taxandriamuseum](#) en het [Onroenderfgoeddepot](#) in Turnhout kregen in 2024 een subsidie van de Vlaamse overheid voor de realisatie van een publieksproject rond archeologie. We ondersteunen dit project ook promotioneel en brengen mee 'achter de schermen'-verhalen naar buiten i.s.m. de betrokken partners (Stad en [Musea Turnhout](#), het depot, het Agentschap OE, [Collectief Moos](#), geschiedkundige kring [Taxandria](#)).

Naar aanleiding van de herwaardering van de inventaris bouwkundig erfgoed maakten onze erfgoedconsulenten een analyse van de diversiteit van de inventarisitems. Begin 2025 bundelen we de resultaten in een infographic en blogbericht op onze website. De herwaardering is in 2024 al voorgesteld aan de colleges van onze lokale besturen. Op onze

nieuwjaarsreceptie (zie SD4 OD2) bezorgen we onze stakeholders (waaronder de nieuwe bestuurders) ook een gedrukt exemplaar. We willen het belang van vastgesteld erfgoed binnen het dorps weefsel onderstrepen, zicht geven op de diversiteit van ons erfgoed, de identiteit van de gemeenten zichtbaar maken, transparant zijn naar eigenaren.

Actie 3:

In 2024 werd de herwaardering van de inventaris afgerond. De resultaten werden al gedeeltelijk overgezet naar GIS-lagen en ter beschikking gesteld van de lokale besturen. Zowel onze erfgoedconsulenten als de omgevingsambtenaren gebruiken deze toepassing nu consequent in hun adviesverlening rond bouwkundig erfgoed. De GIS-laag geeft een visuele weergave van de geografische spreiding van de verschillende beheerscategorieën. In 2025 finaliseren we dit voor de resterende gemeenten.

Voor de stad Turnhout voerden we in de loop van 2024 een inventarisatie op straatniveau uit. De erfgoedclusters die we daarbij detecteerden, zijn uitgewerkt in een GIS-laag voor de omgevingsambtenaren. De laag wordt in 2025 gefinaliseerd. De lopende inventarisatie van de historische begraafplaats Kwakkelstraat zal gedigitaliseerd worden om o.b.v. de resultaten beleids- en beheerskeuzes te maken.

Om het modernistisch erfgoed in de kijker te zetten, vullen we de reeds bestaande google maps-kaart verder aan. We passen deze kaart ook aan voor Open Monumentendag. Deze laagdrempelige tool gebruiken we ook om andere (her)inventarisatieprojecten makkelijk en vlot zichtbaar te captureren.

OD2: Ondersteunen erfgoedgemeenschappen

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Uitbouw van een erfgoednetwerk	Generiek	Doorlopend	Adviesraad	OE-actoren	Netwerk

Generieke indicatoren: Vergaderingen EAN, Erfgoedbrunch, samenkomst erfgoedactoren, opbouw vrijwilligersnetwerk en gidsenwerking

Specifieke indicatoren: Vrijwilligerswerking rond participatieve inventarisatie, community building rond verduurzamen van modernistisch erfgoed, heroriëntering EAN, nieuwjaarsreceptie, opstart gidsenwerking voor archeologie en architectuur, netwerk Begijnhoven

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Organiseren van opleidingen	Generiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding	OE-verenigingen	Kenniscentrum
<i>Generieke indicatoren: Opleidingsmomenten</i>					
<i>Specifieke indicatoren: Europees leertraject in kader van Modernisme in de Kempen, vormingsmoment voor gemeente- en kerkbesturen, opleiding gidsen</i>					
<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Onderzoek subsidie lijnen en opmaak dossiers	Generiek	Ad hoc	Netwerk	Coöperatie	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Screening (inter)nationale subsidies, opmaak subsidiedossiers</i>					
<i>Actie 4</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Modernisme in de Kempen: dossier Creative Europe	Specifiek	1e, 2e en 4e kwartaal	Netwerk	Coöperatie	Geïntegreerd
<i>Specifieke indicatoren: Dossier Creative Europe: indiening, feedback en eventuele opvolging/aanpassing</i>					

Toelichting OD2 Ondersteunen erfgoedgemeenschappen

Actie 1:

We zetten het jaar in met een nieuwjaarsreceptie voor onze stakeholders, in februari 2025. Onze voorzitter Jan Sels geeft dan ook na 20 jaar de fakkel door. We zetten hem graag in de bloemetjes!

Voor de erfgoedactoren organiseren we samen met onze erfgoedcel opnieuw de jaarlijkse 'Erfgoed & Lunch' (november 2025). Tijdens deze gezellige bijeenkomst ontmoeten de regionale erfgoedactoren elkaar, doen inspiratie op en wisselen ideeën uit. We bespreken samen de lopende en toekomstige projecten. We sluiten af met een boeiende activiteit.

Op het einde van het jaar staat de intergemeentelijke onroerenderfgoedadviesraad (Erfgoedadviesraad Noorderkempen - EAN) voor een vernieuwing. In 2023-2024 werd duidelijk dat deze raad, die als erkenningvoorwaarde voor de 7 onroerenderfgoedgemeenten geldt, een heroriëntering nodig heeft. In het kader van de beleidsplanning van zowel de IOED als de OEG's zullen we bekijken hoe we dit aanpakken. We doen dit in overleg met de betrokken gemeenten en de leden van de raad.

Sowieso zetten we ons onderzoek verder naar de beste voorbeelden van verduurzamen van modernistisch erfgoed (zie SD1 OD3). We bouwen verder aan onze 'modernisme community' met diverse expertises in binnen- en buitenland. We werken verder aan een netwerk van vrijwilligers. Het doel is om de inventarisatie van het bouwkundig erfgoed -als eerste testcase het modernistisch erfgoed- participatief aan te pakken. In 2024 volgden we de inspirerende netwerkdag 'Burgerwetenschap 2024' georganiseerd door o.a. Scivil, FARO, Histories. Het lijkt ons bijzonder waardevol om ook de kennis/mening/interpretatie van burgerwetenschappers mee te nemen in onze eigen inventarisatieprojecten, zodat ze minder top-down georganiseerd worden en er tegelijkertijd meer draagvlak gecreëerd wordt. We bekijken de vervolgstappen in samenspraak met de collega's van de Kempense IOED's.

Erfgoed Noorderkempen start in 2025 een gidsenwerking op. We gaan op zoek naar enthousiaste en gemotiveerde gidsen om ons team te versterken. Concrete aanleiding zijn de architectuurrondleidingen op Open Monumentendag en het nieuwe educatieve initiatief rond archeologie (zie SD4 OD1&3). We willen dit uitbouwen tot een duurzame, ondersteunende werking voor onze organisatie. De zoektocht naar en opleiding van gidsen voor het educatieve project rond archeologie doen we samen met Musea Turnhout en het Onroerenderfgoeddepot. We ondersteunen waar nodig; Musea Turnhout heeft al veel expertise opgebouwd rond gidsenwerking. Voor de rondleidingen rond het modernisme lanceren we een oproep binnen ons ondertussen uitgebreid netwerk (Docomomo, AR-TUR, de stadsgidsen van Turnhout, Thomas More Hogeschool, enz.) (zie ook SD4 OD3).

Samen met de collega's van Musea Turnhout en de stadsdiensten werken we mee aan de uitbouw van een integrale strategische visie rond het Begijnhof van Turnhout, zowel als culturele en toeristische hotspot en als wooncommunity in de stad.

In 2024 startten we een participatief traject op rond de beleidsplanning (zie ook SD5). In 2025 zetten we dit verder. We plannen in het eerste kwartaal een enquête onder onze nauw betrokken erfgoedactoren (vrijwilligers, (bestuurs)leden van heemkundige kringen, gildes, molenaarsverenigingen, toerisme vzw's,...). We halen inspiratie uit de nodenbevraging van Histories, de tips van FARO om de noden van je omgeving te analyseren en onze eigen bevraging uit 2019. We maken verder een overzicht van doelgroepen en mogelijke thema's, waarop we in de nieuwe beleidsperiode willen inzetten. Via de organisatie van focusgroepen (zoals met jongeren, jeugdinstellingen, enz.) en focusgesprekken (over thema's als herinventarisatie, duurzaamheid, enz.) diepen we het geïntegreerde beleidstraject uit.

Actie 2:

We organiseren i.s.m. met onze erfgoedcel een vormingsmoment voor gemeente- en kerkbesturen over de verschillende partners binnen de religieuze erfgoedsector, hun dienstverlening en de bestaande subsidiekanalen (zie SD2 OD2).

Actie 3:

We blijven niet alleen de Vlaamse, maar ook de Europese, provinciale en lokale subsidies nauwgezet volgen.

Actie 4:

In mei 2025 dienen we onze Creative Europe-aanvraag opnieuw in, in het kader van het traject 'Modernisme in de Kempen'. Erfgoed Noorderkempen is hier projectleider, samen met partners uit België, Duitsland, Slowakije, Litouwen en Letland. Eind 2025 krijgen we bericht of de aanvraag gehonoreerd wordt. In de tweede aanvraag zullen we een aantal accenten duidelijker leggen, om zo beter tegemoet te komen aan de call, zoals o.m. duurzaamheid, vergroening, transversaal werken en jonge creatieve professionals versterken. We onderzoeken ook of we in België extra (associated) partners aan boord nemen, die deze accenten kunnen ondersteunen.

OD3: Presenteren van onroerend erfgoed

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Lezingen, rondleidingen en educatie organiseren	Specifiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding	Kenniscentrum	Coöperatie

Generieke indicatoren: Overzicht lezingen, rondleidingen en educatie voor scholen

Specifieke indicatoren: Publieksproject archeologie, vorming gidsen, debat & rondleidingen Open Monumentendag

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Tentoonstellingen en publicaties stimuleren	Specifiek	Ad hoc	Draagvlakverbreding	Kenniscentrum	Coöperatie

Generieke indicatoren: Tentoonstellingen en publicaties

Specifieke indicatoren: Interviews in de reeks Friejet op m'n keet

Actie 3

Aard

Timing

Effect(en)

Overkoepelende evenementen ondersteunen

Generiek

Doorlopend

Draagvlakverbreding

Participatie

Coöperatie

Generieke indicatoren: Open Monumentendag, Archeologiedagen, Erfgoedweken

Specifieke indicatoren: Activiteiten tijdens deze evenementen

Actie 4

Aard

Timing

Effect(en)

Zichtbaar erfgoed in de straat

Specifiek

Ad hoc

Draagvlakverbreding

Participatie

Coöperatie

Generieke indicatoren: Infoborden, publiekscommunicatie

Specifieke indicatoren: Acties tijdens evenementen

Toelichting OD3 Presenteren van onroerend erfgoed

Actie 1:

Het nieuwe, educatieve aanbod rond archeologie 'Queeste: wat is de schat van Turnhout?' van het Taxandriamuseum en het Onroerenderfgoeddepot is in 2025 in ontwikkeling. Doelgroep zijn leerlingen van het 4de, 5de en 6de leerjaar van het basisonderwijs en gezinnen. Doel is het verbinden van de geschiedenis van Turnhout en de Kempen met de leefwereld van kinderen. Op een speelse en spannende manier maken ze kennis met onderzoeksmethoden en opgravingen in de stad. De kinderen worden zelf betrokken bij de zoektocht naar de waarde van archeologische artefacten. Erfgoed Noorderkempen ondersteunt ook bij de inhoudelijke uitwerking van dit project: de beleidsarcheoloog van de IOED neemt deel aan de stuurgroep, de educatief medewerker van onze erfgoedcel aan de klankbordgroep met leerkrachten.

Voor onze gidsenwerking stippelen we (voor archeologie samen met Musea Turnhout en het depot) een vormingstraject uit, bestaande uit educatief materiaal, info- en oefensessies.

De laatste zusters vertrokken eind 2024 uit het [Clarissenklooster](#) in Turnhout. Het modernistisch klooster van architecten Vanhout-Schellekens staat nu leeg. De moeilijke herbestemming van het gebouw komt daardoor weer op de agenda te staan. De ene partij wil slopen, de andere renoveren en herbestemmen. Samen met de stad Turnhout, [MOOOV](#) en [AR-TUR](#) gooien we dit debat open voor het brede publiek tijdens Open Monumentendag. We organiseren o.m. rondleidingen door het gebouw en gaan het gesprek aan met experts en de inwoners van de stad (zie ook Actie 3).

Actie 2:

Door eigenaars die 'friejet' op hun (erfgoed) 'keet' zijn, aan het woord te laten, hopen we ook anderen te inspireren. In 2025 plannen we o.m. een bezoek aan een modernistische woning van Paul Neefs, het pas gerenoveerde klooster Sint-Agnetendal, en nog meer inspirerende erfgoedplekken.

Actie 3:

Samen met het Onroerenderfgoeddepot en Taxandriamuseum in Turnhout werken we een programma uit voor de 'Erfgoedweken voor scholen' van Erfgoeddag (tussen 22 april en 2 mei 2025) en de Archeologiedagen (op 23, 24, en 25 mei 2025). Qua insteek sluiten we aan bij het thema van Erfgoeddag: 'Game on'. We willen kinderen laten kennismaken met de populaire spelletjes van vroeger: van de prehistorie, Romeinse tijd tot de Middeleeuwen. Een deel van deze spelletjes vind je ook terug in het depot of het Taxandriamuseum. We stellen de restanten tentoon, laten de kinderen een actieve 'spelletjesreis' door de tijd maken en plannen workshops, zoals een molenspel en dobbelstenen maken. Op deze manier verbinden we kinderen op (letterlijk) speelse wijze met het verleden van onze regio.

Op 14 september 2025 zet Open Monumentendag het naoorlogse erfgoed in de kijker. Daar gaat ons modernistisch hart sneller van kloppen! Net zoals in 2022 slaan we opnieuw -samen met de Kempense IOED's, [AR-TUR](#) en dit jaar ook MOOOV als nieuwe partner- de handen in elkaar om het brede publiek warm te maken voor ons modernistisch erfgoed. [MOOOV](#) opent over een jaar (of meer) [een nieuwe stadsbioscoop](#) in Turnhout, waarvoor ze het modernistisch pand 'Den Bond' van Vanhout-Schellekens verbouwen. We organiseren enkele rondleidingen door unieke panden, met een special rond het Clarissenklooster in Turnhout (zie Actie 1). We werken nauw samen met de eigenaars van de panden en onze gidsen om tot een mooi, maar goed onderbouwd verhaal te komen voor het brede publiek van Open Monumentendag. Deze editie van Open Monumentendag trekken we ook de multidisciplinaire kaart: we stellen een filmprogramma voor i.s.m. MOOOV en AR-TUR én een gloednieuwe podcast over het modernisme, getrokken door [Cultuur en Erfgoed De Merode](#) en i.s.m. de andere Kempense IOED's (zie ook SD4 OD1).

Actie 4:

Een belangrijk aspect in onze werking blijft het promoten van het erfgoed naar een breder publiek. We doen dit vanuit verschillende insteken, zoals deelname aan publieksevenementen. Zowel tijdens de Archeologiedagen als Open Monumentendag plannen we visibiliteit in het straatbeeld met o.a. infoborden. Verder ondersteunen we alle initiatieven in onze regio op Open Monumentendag en de Archeologiedagen met extra promotie, logistiek of expertise.

In het Interreg-project '[Brabant Kust de Kempen](#)' (2024-2027) werken dertien partners uit Vlaanderen en Nederland – tien gemeenten, twee hogescholen en coördinator Toerisme Provincie Antwerpen – samen aan een duurzaam, belevingsvol meerdaags toerisme rond de unieke verhalen en troeven van de grensstreek. Een onderdeel van het project is om meer beleving aan het Bels Lijntje te koppelen. Eind 2023 sloegen Erfgoed Noorderkempen en de stad Turnhout de handen in elkaar om het onderzoek naar het Belgische traject van het Bels Lijntje nieuw leven in te blazen. De focus lag vooral op [een grondige zoektocht naar oorspronkelijke plannen](#) en kaarten en een onderzoek naar de aanwezige en verdwenen relictten langs de lijn. Dit was tot nu toe niet gebeurd, waardoor er veel hiaten bestonden in onze kennis van de bouwgeschiedenis van de spoorlijn. Deze informatie zal de komende jaren als basis gebruikt worden voor storytelling en voor toeristische productontwikkeling.

We zijn ook als partner betrokken bij het leader project '[ontdek de Kempen vanuit de ondergrond](#)', een project over de geologische ondergrond van de Kempense Heuvelrug.

SD5: Verankering IOED

OD1: Betrokken bestuur

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Bestuursvergaderingen	Generiek	Doorlopend	Integraal	Geïntegreerd	OE-actoren
<i>Generieke indicatoren: Voorbereiding, vergadering en verslag RvB en DB</i>					

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Stuurgroep IOED	Generiek	Doorlopend	Integraal	Geïntegreerd	OE-actoren
<i>Generieke indicatoren: Verslag vergaderingen, beleidsadvies, afstemmen werking, beleid en actiepunten</i>					

<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Intern overleg	Generiek	Doorlopend	Integraal	Geïntegreerd	
<i>Generieke indicatoren: Coherente visie en beleid</i>					

Toelichting OD1 Betrokken bestuur

Het behouden en verbreden van het bestuurlijk draagvlak blijft een kernaspect van onze werking. Op 13 oktober 2024 kozen de lokale besturen nieuwe gemeenteraadsleden, wat hier en daar een wissel in het bestuur betekent. Samen met de erfgoedcel zetten we in op een nauwe samenwerking met deze nieuwe besturen. Begin 2025 maken we kennis met de nieuwe bestuurders en lichten we de werking van Erfgoed Noorderkempen toe. Daarnaast wordt de Raad van Bestuur officieel vernieuwd. Gemeenteraden in januari of februari duiden de nieuwe bestuurders aan, die vervolgens in maart hun eerste RvB bijwonen. De afgelopen jaren volgde een stuurgroep, bestaande uit stedenbouwkundige ambtenaren en schepenen bevoegd voor Ruimtelijke Ordening en Erfgoed, de reguliere werking op. De erfgoedcel werkt met een stuurgroep van cultuurbeleidscoördinatoren. In lijn met onze nieuwe geïntegreerde werkstructuur onderzoeken we hoe we deze stuurgroepen in de toekomst organiseren.

Voor de dagelijkse werking verdelen we taken via intern overleg. In 2024 startten we een traject om de organisatiestructuur van Erfgoed Noorderkempen te optimaliseren. Geïnspireerd door de lokale praktijk, waarin we al jaren de samenwerking versterken, én door het Vlaamse Regeerakkoord, werkten we een meer geïntegreerde structuur uit. In 2025 zetten we deze door met werk-, taak- en actiegroepen.

De onroerenderfgoedgemeenten werken in 2025 hun beleidsvisie uit binnen de meerjarenplanning. Dit gebeurt zowel op gemeentelijk als intergemeentelijk niveau, in overleg met belanghebbenden. Omdat de IOED zeven onroerenderfgoedgemeenten ondersteunt, stemmen we ook de gewijzigde Vlaamse visie op de samenwerking met OEG's af binnen de stuurgroep van de IOED.

OD2: Uitbouw consultatienetwerk

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Overleg strategische partners	Generiek	Doorlopend	OE-actoren	OE-verenigingen	Netwerk

Generieke indicatoren: Beleidsoverleg met lokale en regionale erfgoedactoren; gemeenschappelijke projecten.

Actie 2	Aard	Timing	Effect(en)		
Overleg netwerk OE / netwerk Erfgoeddepots	Generiek	Doorlopend	Netwerk	OE-actoren	Expertise

Generieke indicatoren: Vergaderingen, afgestemd beleid andere IOED's, OEG, Erfgoeddepots en AOE

Toelichting OD2 Uitbouw consultatienetwerk

We versterken de samenwerking en expertise-uitwisseling met aangrenzende IOED's en Regionale Landschappen. De werking rond bouwkundig erfgoed in Arendonk, Merksplas, Hoogstraten en Ravels, gestart binnen de projectvereniging Erfgoed Noorderkempen, krijgt in 2025 een vervolg. Een medewerker bouwkundig erfgoed blijft hen ondersteunen en zoekt samen met hen naar een concretere afstemming voor een mogelijke toetreding tot de IOED in 2026 (zie SD5 OD3 en OD4).

Naast ad-hoc overleg over dossiers zetten we sterker in op structureel overleg met gemeentelijke ambtenaren. Onder de noemer 'Tournée Générale' bezoeken we regelmatig gemeentediensten om kansen en knelpunten te detecteren en een bredere erfgoedreflex te stimuleren. In 2025 verschuift de focus mogelijk meer naar beleidsplanning.

Samen met AR-TUR en de IOED's van de Kempen (Erfgoed Noorderkempen, Stuifzand, Land van Nete en Aa, Voorkempen, De Merode en Berg en Nete) werken we verder aan een Europees traject met betrekking tot het verduurzamen van modernistisch erfgoed (zie SD1 OD3 en SD4).

We blijven ook actief in regionale en Vlaamse netwerken zoals het Kempenoverleg (5 Kempense IOED's en Erfgoedcellen) en het NOE. In de referentieregio Kempen zoeken we onder de naam 'KempenCoalitie' meer afstemming tussen de IOED's om slagkracht te vergroten en gezamenlijke uitdagingen beter aan te pakken.

OD3: Dynamische projectvereniging

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Personeelsadministratie	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Urenregistratie, overleg personeelszaken, aanwervingen</i>					
<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Boekhouding en begroting	Generiek	4e kwartaal	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Controle boekhouding, evaluatie en opmaak begroting</i>					
<i>Actie 3</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Erkenning en subsidiëring	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Aanvraag/bestending subsidies en erkenning IOED; onderzoek erkenning OE-gemeente</i>					
<i>Actie 4</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Uitbreiding projectvereniging	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd
<i>Generieke indicatoren: Overleg naburige grensgemeenten en Erfgoed Noorderkempen</i>					

Actie 5*Aard**Timing**Effect(en)*

Traject Erfgoed Noorderkempen 2.0

Generiek

Doorlopend

Gezamenlijk

Integraal

Geïntegreerd

*Specifieke indicatoren: workshops met consulent, rolverdeling binnen personeelskader, nieuwe organisatiestructuur****Toelichting OD3 Dynamische projectvereniging***

In 2023 hebben we de meerjarenbegroting opnieuw aangepast. De gemeenten voorzagen extra middelen voor 2024 en 2025. Ook in 2025 blijft de opmaak en opvolging van de begroting een aandachtspunt. Dankzij bijkomende financiële steun van de aangesloten gemeenten blijft de begroting in evenwicht, al blijven de middelen beperkt. In het voorjaar van 2025 bekijken we hoe de financiering van de IOED voor de volgende beleidsperiode wordt geregeld. De uitbreiding van de projectvereniging en de geïntegreerde werking van de deelwerkingen spelen hierin een rol. Dit wordt besproken met de aangesloten besturen, zodat zij tijdig middelen kunnen opnemen in hun meerjarenbegroting.

In 2025 ondersteunen we de medewerker bouwkundig erfgoed voor Hoogstraten, Merksplas, Ravels en Arendonk. Daarnaast werken we samen om deze gemeenten vanaf 2026 volledig te laten toetreden tot de IOED (zie SD5 OD4). Deze medewerker wordt nu al ingeschakeld bij advisering voor alle 11 gemeenten. Eind 2024 bleek ook dat de gemeente Lille interesse heeft om aan te sluiten bij Erfgoed Noorderkempen voor zowel cultureel als onroerend erfgoed (zie SD5 OD4). Dit vraagt extra administratie en afstemming met IOED Land van Nete en Aa. We maken kennis met het bestuur, ambtenaren en erfgoedactoren, zodat zij betrokken worden in de beleidsplanning van 2025.

Verder zetten we met onze collega's het traject voort om de organisatiestructuur te herzien. Dit proces, gestart in 2024 met een consultant, moet leiden tot een betere rolverdeling en structuur onder de werknaam 'Erfgoed Noorderkempen 2.0'. In 2024 zijn al stappen gezet, nu volgt de implementatie. Met de nieuwe beleidsperiode bij de lokale besturen in 2025 vraagt dit extra aandacht en brengt het bijkomende werklast met zich mee (zie SD5 OD4).

OD4: Vooruitziend beleid

<i>Actie 1</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Opvolgen en bijsturen beleidsplan	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd

Generieke indicatoren: Activiteitenverslag, actieplan, jaarverslag, rapportage BBC

<i>Actie 2</i>	<i>Aard</i>	<i>Timing</i>	<i>Effect(en)</i>		
Opmaak beleidsplannen	Generiek	Doorlopend	Gezamenlijk	Integraal	Geïntegreerd

Generieke indicatoren: Aangepast beleidsplan 2021-2026, Goedgekeurd beleidsplan 2027-2032; acties in BBC gemeenten

Specifiek: plan van aanpak 'visie lokaal onroerenderfgoedbeleid 2025'

Toelichting OD4 Vooruitziend beleid

In 2025 zetten we het traject 'Visie lokaal onroerenderfgoedbeleid 2025' verder, dat in 2024 van start ging. Dit vormt een cruciaal moment voor de IOED, met verschillende factoren die extra inzet en werklust vragen. We stimuleren dat de vier gemeenten (Arendonk, Hoogstraten, Merksplas en Ravels) volledig integreren in de IOED-werking, inclusief archeologie en landschappen. Daarnaast gaf Lille eind 2024 aan te willen toetreden tot onze projectvereniging, omdat ze in de toekomst meer naar de Noorderkempen kijken voor intergemeentelijke samenwerking. Naast de extra gesprekken en principiële goedkeuringen van deze 5 gemeenten, dienen ze dus ook in het beleidsplanning traject geschoven te worden. Dit vraagt extra overleg, afstemming en participatie. Voor de vier gemeenten verloopt dit eenvoudiger, omdat ze al samenwerken binnen de projectvereniging en de culturele erfgoedcel, en dus vertrouwd zijn met de IOED.

We streven naar een nauwere samenwerking met de erfgoedcel, in lijn met het Vlaamse Bestuursakkoord (zie SD5 OD3). Dit vraagt tijd en overleg, maar biedt kansen om elkaar te versterken. Daarnaast onderzoeken de twaalf gemeenten in onze regio de oprichting van een IGS Bovenlokale Cultuur, gekoppeld aan Erfgoed Noorderkempen. Dit opent mogelijkheden voor doelgroepbereik (jongeren, kansengroepen), communicatie en participatie, wat we verder afstemmen met de IOED-beleidsplanning.

We evalueren onze taakverdeling voor de huidige en volgende beleidsperiode, zodat de werking inhoudelijk en beleidsmatig verankerd blijft. We registreren tijdsinzet, bewaken de begroting en zorgen ervoor dat we blijven voldoen aan de erkenningsvoorwaarden. Daarnaast werken we actief aan extra inkomsten via subsidies.

EFFECTENLEGENDE

EFFECT	BBC-COD	REGELGEVING/SWO:	REGELGEVING/SWO:
	E	ARTIKEL	DETAIL
Gezamenlijk	/	OE-besluit art. 3.3.2.2° a	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient een onroerendergoedbeleidsplan in dat het actief behoud van het onroerend erfgoed op het grondgebied van de aangesloten gemeenten voor ogen heeft en complementair is aan het Vlaamse onroerendergoedbeleid en een gezamenlijke visie en een gezamenlijk plan van aanpak vooropstelt voor het actieve behoud, het gebruik en de herbestemming van het onroerend erfgoed op zijn grondgebied die complementair zijn aan het Vlaamse onroerendergoedbeleid;
Integraal	/	OE-besluit art. 3.3.2.2° b	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient een onroerendergoedbeleidsplan in dat het actief behoud van het onroerend erfgoed op het grondgebied van de aangesloten gemeenten voor ogen heeft en complementair is aan het Vlaamse onroerendergoedbeleid en integraal is en dus de zorg omvat voor het geheel van archeologische sites, monumenten, cultuurhistorische landschappen en stads- en dorpsgezichten;
	OEVBPO1	OE-besluit art. 3.2.1.1° a	De gemeente beschikt over een onderbouwde beleidsvisie die het actief behoud, het gebruik en de herbestemming van het onroerend erfgoed op haar grondgebied voor ogen heeft en die complementair is aan het Vlaamse onroerendergoedbeleid met een beleidsvisie die integraal is en een visie omvat op de zorg voor het geheel van archeologische sites, monumenten, cultuurhistorische landschappen en stads- en dorpsgezichten;
Geïntegreerd	/	OE-besluit art. 3.3.2.2° c	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient een onroerendergoedbeleidsplan in dat het actief behoud van het onroerend erfgoed op het grondgebied van de aangesloten gemeenten voor ogen heeft en complementair is aan het Vlaamse onroerendergoedbeleid en geïntegreerd is en dus afgestemd is met andere beleidsvelden die raakvlakken hebben met de onroerendergoedzorg;

	OEVBPO1	OE-besluit art. 3.2.1.1° b	De gemeente beschikt over een onderbouwde beleidsvisie die het actief behoud, het gebruik en de herbestemming van het onroerend erfgoed op haar grondgebied voor ogen heeft en die complementair is aan het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid met een beleidsvisie die geïntegreerd is en dus afgestemd is met andere beleidsvelden die raakvlakken hebben met de onroerenderfgoedzorg;
OE-actoren	/	OE-besluit art. 3.3.2.2° c	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband dient een onroerenderfgoedbeleidsplan in dat het actief behoud van het onroerend erfgoed op het grondgebied van de aangesloten gemeenten voor ogen heeft en complementair is aan het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid en rekening houdt met de noden van de aanwezige onroerenderfgoedactoren;
	OEVBPO1	OE-besluit art. 3.2.1.1° c	De gemeente beschikt over een onderbouwde beleidsvisie die het actief behoud, het gebruik en de herbestemming van het onroerend erfgoed op haar grondgebied voor ogen heeft en die complementair is aan het Vlaamse onroerenderfgoedbeleid met een beleidsvisie die rekening houdt met de noden van de aanwezige onroerenderfgoedactoren;
OE-verenigingen	/	OE-besluit art. 3.3.2.3°	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband ondersteunt en betreft de erfgoedgemeenschappen die zich inzetten voor het duurzame behoud en beheer en voor de ontsluiting van het onroerend erfgoed op zijn grondgebied;
	OEVBPO2	OE-besluit art. 3.2.1.2°	De gemeente ondersteunt en betreft de erfgoedgemeenschappen die zich inzetten voor het duurzame behoud en beheer en voor de ontsluiting van het onroerend erfgoed op haar grondgebied;
Draagvlak-verbreding	/	OE-besluit art. 3.3.2.3°	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband neemt acties om een lokaal draagvlak voor de onroerenderfgoedzorg te creëren;
	OEVBPO2	OE-besluit art. 3.2.1.2°	De gemeente neemt acties om een lokaal draagvlak voor de onroerenderfgoedzorg te creëren;

Voorbeeldfunctie*	OEVBPO3	OE-besluit art. 3.2.1.3°	de gemeente neemt een voorbeeldfunctie op met betrekking tot het duurzame behoud en het beheer van het onroerend erfgoed in haar eigendom of onder haar beheer, en integreert de visie op dat onroerend erfgoed in de beslissingen en plannen van de gemeente;
Expertise	/	OE-besluit art. 3.3.2.4°	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband beschikt over voldoende expertise om dat onroerenderfgoedbeleidsplan uit te voeren.
Netwerk	/	OE-besluit art. 3.3.2.4°	Het intergemeentelijk samenwerkingsverband bouwt met het oog op expertiseverwerving een consultatienetwerk uit met alle diensten en organisaties die betrokken zijn bij de zorg voor het onroerend erfgoed.
	OEVBPO4	OE-besluit art. 3.2.1.4°	De gemeente bouwt voor expertiseverwerving een consultatienetwerk uit met de diensten en organisaties die betrokken zijn bij de zorg voor het onroerend erfgoed.
Adviesraad*	OEVBPO4	OE-besluit art. 3.2.1.4°	De gemeente betreft een door de gemeenteraad erkende adviesraad, waarin de aanwezige onroerenderfgoedactoren vertegenwoordigd zijn, bij de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van het gemeentelijk onroerenderfgoedbeleid;
Beoordeling*	OEVBPO5	OE-besluit art. 3.2.1.5°	De gemeente houdt de toelatingen, de bekrachtiging en de aktename van de archeologienota's en de nota's en de meldingen, afgeleverd in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en dit besluit, bij in een register dat digitaal raadpleegbaar is door het agentschap. Een beslissing wordt opgenomen in het register binnen een ordetermin van tien dagen, die ingaat op de dag na de beslissing;
Inventarisatie*	OEVBPO6	OE-besluit art. 3.2.1.6°	De gemeente inventariseert het onroerend erfgoed op het gemeentelijk grondgebied en zet instrumenten in om het duurzame behoud en beheer ervan te stimuleren.
Interdisciplinair**	/	SWO art. 4.2.1.	De IOED hanteert een integrale erfgoedbenadering met gelijkwaardige aandacht voor bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed in haar werking en acties. Die erfgoedbenadering moet blijken uit de actieplannen en de jaarrapportages

van de IOED. Naar het einde van de samenwerkingsovereenkomst moet deze integrale benadering evolueren naar een interdisciplinaire reflex in de dagelijkse werking en bij het opzetten en uitvoeren van acties. Tijdens de duur van de samenwerkingsovereenkomst voert de IOED minstens twee interdisciplinaire acties uit.

Coöperatie**	/	SWO art. 4.2.2.	De IOED zet in op een duurzame draagvlakverbreding en doet dit in samenwerking met de betrokken gemeenten.
Participatie**	/	SWO art. 4.2.3.	De IOED hanteert een participatieve reflex in haar werking en acties en betreft vrijwilligers, erfgoedgemeenschappen, burgers en experts ter ontwikkeling van een solide wederkerig consultatienetwerk.
Kenniscentrum**	/	SWO art. 4.2.4.	De IOED wordt aanzien als een kenniscentrum binnen haar werkingsgebied voor gemeenten, gemeentelijke diensten, particulieren, erfgoedpartners en externen.

VOETNOOT

* Enkel voor erkende onroenderfgoedgemeenten.

** Enkel voor erkende intergemeentelijke onroenderfgoeddiensten